

**UCHWAŁA NR XXXV/258/14
RADA GMINY SOMONINO**

z dnia 10 czerwca 2014 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Ostrzyce

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2013r. poz. 594 z późn. zm.), w związku z § 10 ust. 2 pkt 2 lit. b Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Odnowa i rozwój wsi" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. z 2013 r., poz. 501 z późn. zm.).

Rada Gminy Somonino uchwala, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Ostrzyce na lata 2014-2021 przyjęty przez zebranie wiejskie uchwałą z dnia 28 maja 2014 r., w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Tracą moc:

- 1) § 1 pkt 2 uchwały Nr XXIX/218/09 Rady Gminy Somonino z dnia 15.10.2009 r. w sprawie zatwierdzenia planów odnowy miejscowości Somonino, Ostrzyce, Egiertowo, Hopowo i Kaplica,
- 2) § 1 pkt 2 uchwały Nr XXXVI/281/10 Rady Gminy Somonino z dnia 15.06.2010 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia planów odnowy miejscowości Somonino, Ostrzyce, Egiertowo, Hopowo i Kaplica oraz Piotrowo,
- 3) § 1 pkt 2 uchwały Nr XXXVIII/289/10 Rady Gminy Somonino z dnia 30.09.2010 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia planów odnowy miejscowości Somonino, Ostrzyce, Egiertowo, Hopowo.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Somonino.

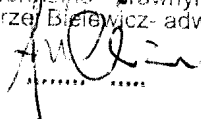
§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Regliński

PRZEWODNICZĄCY RADY
Andrzej Regliński

Zatwierdzam pod względem
formalno - prawnym
Andrzej Bielewicz - adwokat

Gmina Somonino

Plan Odnowy Miejscowości

Ostrzyce

na lata 2014 - 2021

Opracowanie przez:
Urząd Gminy Somonino
ul. Ceynowy 21
83-314 Somonino

Spis treści

I. WSTĘP.....	4
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY SOMONINO.....	5
II.1. POŁOŻENIE.....	5
II.2. SFERA SPOŁECZNA.....	BŁĄD! NIE ZDEFINIOWANO ZAKŁADKI.
II.3. SFERA GOSPODARCZA.....	13
III. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI OSTRZYCE.....	16
III.1. POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI, PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA.....	16
III.2. POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ.....	17
III.3. HISTORIA.....	18
III.4. PRZESTRZENNA STRUKTURA MIEJSCOWOŚCI.....	19
IV. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI.....	20
IV.1. ZASOBY PRZYRODNICZE.....	20
IV.2. DZIEDZICTWO KULTUROWE.....	23
IV.3. OBIEKTY I TERENY.....	24
IV.4. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW.....	27
IV.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	27
IV.6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	30
IV.6.1. Zaopatrzenie w wodę.....	30
IV.6.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków.....	30
IV.6.3. Zaopatrzenie w ciepło.....	31
IV.6.4. Zaopatrzenie w gaz.....	31
IV. 6.5. Układ komunikacyjny.....	31
IV. 7. GOSPODARKA I ROLNICTWO (ZAKŁADY PRACY, GOSPODARSTWA ROLNE, WARSZTATY RZEMIEŚLNICZE).....	32
V. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA.....	36
VI. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE CO NAJMNIEJ 7 LAT OD DNIA PRZYJĘCIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI, W KOLEJNOŚCI WYNIKAJĄCEJ Z PRZYJĘTYCH PRIORYTETÓW ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI Z PODANIEM SZACUNKOWYCH KOSZTÓW ICH REALIZACJI.....	37
SPIS TABEL.....	44
SPIS RYSUNKÓW.....	45

I. WSTĘP.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej stworzyło dla naszego kraju szereg dodatkowych możliwości rozwoju zarówno w wymiarze społecznym jak i gospodarczym mających charakter tak bezpośrednich korzyści finansowych jak i pośrednich możliwości korzystania z zalet wspólnego rynku. Jednocześnie proces integracji i sama możliwość skorzystania z jej dobrodziejstw wymusiła spełnienie pewnych standardów i norm formalnych co przejawia się także w procesie realizacji projektów współfinansowanych ze środków funduszy pomocowych UE.

Niniejszy dokument - Plan Odnowy Miejscowości Ostrzyce - został opracowany dla gminy Somonino w ramach realizowanego przez Stowarzyszenie Turystyczne Kaszuby – Lokalną Grupę Działania – projektu w ramach Pilotażowego Programu Leader + (Działanie 2.7. Sektorowego Programu Operacyjnego Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004 – 2006) pn. „Aktywizacja potencjału turystycznego Szwajcarii Kaszubskiej”. Plan Odnowy Miejscowości powstał jako strategia rozwoju sołectwa Ostrzyce wyznaczająca kierunki i cele jego rozwoju na lata 2009 – 2015. Jednocześnie Plan ma charakter i jest dostosowany do wymagań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013, Osi 3 – Działania „Odnowa i rozwój wsi” którego celem jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. W ramach tego działania wspierane będą projekty o charakterze lokalnym których zasadność realizacji wynika z dokonanej diagnozy stanu obecnego i przyjętych perspektyw rozwoju danej miejscowości.

Powstanie przedmiotowego dokumentu miało charakter uspołeczniony i odbywało się przy aktywnym udziale społeczności lokalnej – mieszkańców miejscowości Ostrzyce. W pracach nad Planem – w ich koordynacji i konsultacjach – brali udział także eksperci zewnętrzeni zaangażowani w realizację Programu Leader na terenie Szwajcarii Kaszubskiej a jednocześnie mający wiedzę i doświadczenie w planowaniu strategicznym. Prace nad strategią były konsultowane w trakcie 2 spotkań wiejskich z mieszkańcami Ostrzyc oraz z władzami gminy Somonino i pracownikami Urzędu Gminy merytorycznie odpowiedzialnymi za planowanie strategiczne i realizację projektów z funduszy UE na terenie gminy. Sporządzona na tej podstawie diagnoza stanu obecnego, analiza SWOT oraz lista najważniejszych dla miejscowości inwestycji do realizacji na najbliższe lata powstała w oparciu o analizę ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców Ostrzyc oraz dyskusji jakie miały miejsce w trakcie spotkań społeczności wiejskiej. Tym samym dołożono wszelkich starań aby zapisy dokumentu odzwierciedlały interesy zarówno mieszkańców Ostrzyc jak i władz

gminy a jednocześnie były zgodne z zasadami prawa i założeniami idei zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY SOMONINO.

II.1. Położenie.

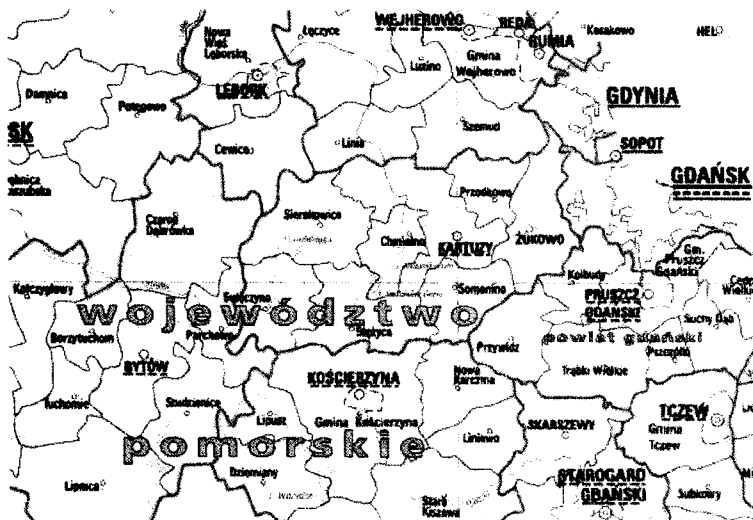
Gmina Somonino położona jest w środkowej części województwa pomorskiego, w powiecie kartuskim, na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, u stóp wzniesień zwanych Wzgórzami Szymbarskimi. Gmina Somonino graniczy:

- od północy z gminą miejsko – wiejską Kartuzy,
- od północnego-wschodu z gminą miejsko – wiejską Żukowo,
- od zachodu z gminą wiejską Stężyca,
- od wschodu z gminą Przywidz,
- od południa z gminami: Nowa Karczma i Kościerzyna.

Gmina Somonino jest 6 co do wielkości gminą powiatu kartuskiego i zajmuje łączną powierzchnię 11 227 ha. Gmina liczy ogółem 16 sołectw: Borcz, Egiertowo, Goręczyno, Hopowo, Kamela, Kaplica, Ostrzyce, Piotrowo, Połączyno, Ramleje, Rąty, Rybaki, Sławki, Somonino, Starkowa Huta, Wyczechowo oraz 20 miejscowości. Siedzibą władz gminy jest wieś Somonino położona nad rzeką Radunią.

Z większych miast znajdujących się w pobliżu Somonina wymienić należy:

- Aglomerację Trójmiejską – w odległości 50 km,
- Kościerzyna – w odległości 20 km,
- Kartuszy – w odległości 6 km,
- Żukowo – w odległości 20 km.

Rys 1. Położenie administracyjne gminy Somonino w województwie.
Źródło: Drogowy Atlas Polski, Forum, Warszawa, 2006 r.

Pod względem fizyczno – geograficznym gmina Somonino położona jest:

- w mezoregionie fizycznogeograficznym Pojezierze Kaszubskie, w kilku mikroregionach,
- w systemie zlewni Martwej Wisły – w tym w zlewni Motławy – w tym w zlewni Raduni,
- w systemie zlewni Wisły – w tym w zlewni Wierzycy (południowa część gminy), w tym również w zlewni Wietcisy,
- częściowo w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 111 „Subniecka Gdańska” – wiek utworów wodonośnych to kreda, a średnia głębokość ujęć to 150 m,
- w sąsiedztwie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 116 „Gołębiewo” (międzymorenowy) według dokumentacji hydrogeologicznej z 1997 r.; granica GZWP nr 116 przebiega na południe od granicy gminy w sąsiedztwie wsi Połęczyno,
- w strefach źródłiskowych Wierzycy i Wietcisy oraz cieków będących dopływami Raduni,
- w obszarze węzłowym Pojezierza Kaszubskiego (z kilkoma biocentrami) w sieci ekologicznej ECONET-Polska; w hierarchii sieci ekologicznej jest to obszar o randze najwyższej,
- częściowo w – Kaszubskim Parku Krajobrazowym i jego otulinie, Kartuskim Obszarze Chronionego Krajobrazu i Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń; dla KPK obowiązują dodatkowo ustalenia „Planu ochrony Kaszubskiego Parku Krajobrazowego” zatwierdzone Rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r.; w planie ochrony KPK znajdują się również zapisy odnośnie otuliny o charakterze postulatów,
- częściowo w pośredniej strefie ochronnej ujęcia wody powierzchniowej „Straszyn” z rzeki Raduni, gdzie obowiązywały do dnia 6.08.2003 r. ustalenia decyzji Wojewody Gdańskiego 0-V-7226/1/93 z dnia 06.08.1993 r.

W gminie Somonino dominują następujące typy środowiska przyrodniczego:

- wysoczyzna morenowa (falista i pagórkowata strefa marginalna) z roślinnością pól uprawnych z glebami brunatnymi wyługowanymi i glebami płowymi (pseudobielicowe), w podłożu z glinami, piaskami gliniastymi i piaskami na glinie; woda i materia dostarczane są z atmosfery; dominuje spływ wody i jej ograniczone

wsiąkanie oraz tranzyt materii ku terenom niżej położonym; energia słoneczna akumulowana jest głównie w roślinach i w glebie,

- równiny sandrowe z roślinnością pól uprawnych z glebami bielcowymi i rdzawymi, w podłożu z piaskami i żwirami; dominuje tu wsiąkanie wody w podłoże oraz występuje umiarkowany tranzyt wody i materii ku terenom niżej położonym; energia słoneczna akumulowana jest głównie w roślinach i w glebie,
- wysoczyzna morenowa (wały moren spiętrzonych, falista i pagórkowata strefa marginalna) ze zbiorowiskami leśnymi, z glebami brunatnymi wyługowanymi i glebami płowymi (pseudobielicowe), w podłożu z glinami, piaskami gliniastymi i piaskami na glinie; woda i materia dostarczane są z atmosfery; dominuje tu retencja wody i jej parowanie w zależności od uśłonecznienia.

Do najważniejszych zasobów środowiska przyrodniczego gminy Somonino należą:

- lasy – zajmują 36% pow. gminy; lasy prywatne zajmują 13% łącznej pow. lasów; lasy ochronne stanowią 15% łącznej pow. lasów; lasy posiadają duże i średnie potencjały – faunistyczny, florystyczny, produkcji tlenu i regeneracji powietrza oraz retencji wody; powierzchniowo dominują ubogie lasy bukowe i bukowo-dębowe oraz nasadzenia drzew szpilkowych w wieku powyżej 40 lat,
- zarośla i szuwary – występują w rynnach polodowcowych, w zagłębieniach wytopiskowych, wzdłuż jezior, cieków, na torfowiskach i mokradłach – o dużych i średnich potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- ciągi drzew krzewów, grupy drzew – występujące w rozproszeniu, szczególnie wzdłuż cieków, dróg i linii kolejowej – o średnich potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- roślinność parków w Borczu i Wyczechowie oraz starych cmentarzy – o średnich potencjałach faunistycznym, florystycznym, produkcji tlenu i regeneracji powietrza,
- jeziora – Trzebno, Rąty, Połęczyńskie, Piotrowskie, Ostrzyckie (przy granicy gminy) oraz małe jeziora i stawy bez nazwy – o dużych i średnich potencjałach faunistycznym i florystycznym oraz o bardzo dużym i dużym potencjale retencji wody,
- rzeki – Radunia (z jazem zastawkowym w Ostrzycach z wahaniami piętrzenia 0,5 m i średnim przepływem 1,6 m³/s), Wietcisa, Wierzyca; rzeki mają charakter potoków podgórskich o bardzo dużym i dużym potencjale faunistycznym, szczególnie w zakresie ichtiofauny, występuje tu m.in. głowacz białopłetwy, pstrąg potokowy i ciernik oraz gatunki chronione – strzebla potokowa, strzebla błotna, śliz, różanka i koza; z ssaków występuje tu przede wszystkim wydra,
- pozostałe ciek – o średnim potencjale faunistycznym,

- strefy źródliskowe Wierzycy i Wietcisy oraz cieków będących dopływami Raduni; występują w sąsiedztwie działów wodnych – o dużym potencjale retencji wody,
- torfowiska wysokie, przejściowe i niskie z mokradłami oraz glebami torfowymi i mułowo-torfowymi do zachowania – tereny te stanowią ważne korytarze, ciągi i węzły ekologiczne o bardzo dużym i dużym potencjale retencji wody oraz bardzo dużych, dużych i średnich potencjałach faunistycznym i florystycznym,
- 4 biocentra (obecność fauny i flory o znaczeniu europejskim) z licznymi stanowiskami, ostojami i występowaniem chronionych roślin i zwierząt – **Jar Rzeki Raduni** z żyzną i ubogą buczyną, podgórskim łęgiem jesionowym, grądem zboczowym oraz liczne stanowiska rzadkich gatunków, w tym storczyków, stwierdzono występowanie bociana czarnego i ostoję bielika, **Torfowiska koło Bernardówki** z borem bagiennym i torfowiskiem wysokim, **Jeziora Raduńsko-Ostrzyckie i okolice, Torfowiska wysokie koło Somonina, Bór koło Borcza, Południowy skraj Kaszubskiego Parku Krajobrazowego** (lasy sosnowe i liczne torfowiska),
- gleby gruntów rolnych w III klasie bonitacyjnej – o dużym potencjale rolniczym; niewielkie tereny około 3 % gruntów rolnych w gminie,
- złoża kopalin udokumentowane – średni potencjał surowcowy – część złoża „Bernardyna”, piaski różnoziarniste ze żwirem, wydana koncesja do 29.09.2016 r. dla firmy „Orion”, działka nr 34/10 w Somoninie (część złoża w Kiełpinie, gm. Kartuszy); pow. całego obszaru i terenu górniczego wynosi odpowiednio 1, 8672 ha i 2,519 ha.

Ochrona przyrody (związana z dużą bioróżnorodnością), krajobrazu naturalnego i środowiska w gminie Somonino dotyczy następujących terenów i obiektów:

- Kaszubski Park Krajobrazowy – 12 % pow. gminy, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń; obowiązują dodatkowo ustalenia „Planu ochrony Kaszubskiego Parku Krajobrazowego” zatwierdzone Rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r.,
- otulina Kaszubskiego Parku Krajobrazowego – część gminy, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń; w „Planie ochrony Kaszubskiego Parku

Krajobrazowego” zatwierdzonego Rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. znajdują się również zapisy odnośnie otuliny o charakterze postulatów,

- Kartuski Obszar Chronionego Krajobrazu i Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni – 20 % pow. gminy, gdzie obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. zmieniające Rozporządzenie Nr 5/94 z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i wyznaczenia (utworzenia) wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń,
- Rezerwat przyrody – „Jar Rzeki Raduni” krajobrazowy (i florystyczny) o pow. 84,2 ha, w tym w gm. Somonino 14,96 ha,
- 2 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (w granicach KPK); część pow. zespołów znajduje się w gminie, a część w gminach sąsiednich; są to – Rynna Brodnicko-Kartuska, Rynna Dąbrowsko-Ostrzycka, gdzie obowiązują ustalenia „Planu ochrony KPK” i Rozporządzenia Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. w sprawie zatwierdzenia „Planu ochrony KPK” oraz wyznaczenia w nim zespołów przyrodniczo-krajobrazowych,
- Pomniki przyrody, łącznie 9 – 2 głazy, 3 drzewa i 4 grupy drzew,
- Proponowane 88 pomników przyrody – 2 głazy i 86 drzew opisane w „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Somonino” (1994),
- 4 projektowane użytki ekologiczne – 2 w „Planie ochrony KPK” – „Jezioro Rąty” i „Jezioro Piotrowskie z przyległymi mokradłami” (częściowo w gm. Somonino) oraz 2 w „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Somonino” – „Nowy Dwór” i „Borc”,
- Projektowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Ramleje” w „Inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Somonino”,
- Projektowane powiększenie Przywidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- Obszary zgłoszone do europejskiej sieci Natura 2000 – Specjalne Obszary Ochrony (SOO), wytypowane na podstawie Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory)– Jeziora Raduńsko - Ostrzyckie, Jar Rzeki Raduni,
- Ostoje wg programu Corine (zachowanie dziedzictwa przyrodniczego Europy) – Jeziora Raduńsko - Ostrzyckie, Jar Rzeki Raduni, Borcz (ostoja ptaków),
- Korytarze i ciągi ekologiczne do zachowania
- Rynny polodowcowe, doliny rzeczne, zagłębienia wytopiskowe, torfowiska – konieczność ochrony przed zainwestowaniem,

- główne szlaki przemieszczania się zwierząt (przede wszystkim dużych ssaków) – konieczność ochrony przed zainwestowaniem i zabezpieczenie możliwości migracji zwierząt w poprzek dróg utwardzonych,
- Strefy źródliskowe cieków opisane w rozdz. „Zasoby środowiska przyrodniczego”,
- Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 111 „Subniecka Gdańska” (miasto i duża część gminy) – wiek utworów wodonośnych to kreda, a średnia głębokość ujęć to 150m; dokumentacja hydrogeologiczna z 1996 r. wykazała, że nie ma konieczności ustanawiania obszaru ochronnego zbiornika,
- Pośrednia strefa ochronna ujęcia wody powierzchniowej „Straszyn” z rzeki Raduni, gdzie obowiązywały do dnia 6.08.2003 r. ustalenia decyzji Wojewody Gdańskiego 0-V-7226/1/93 z dnia 06.08.1993 r.,
- Punkty widokowe – „Jastrzębia Góra” (na granicy z gm. Kartusy), „Trzebińska Góra” i inne; konieczność ochrony samego punktu widokowego i panoramy na kierunku patrzenia.

Ochrona krajobrazu kulturowego w gminie Somonino dotyczy:

- Obiektów wpisanych do rejestru zabytków
- Zespoły dworsko-parkowe w Borczu i Wyczechowie, kościół w Goręczynie, dom w Ostrzycach, dom i kuźnia w Hopowie,
- Obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków – cmentarzysko kurhanowe z kręgami kamiennymi z okresu wpływów rzymskich w Borczu, grodziska z wczesnego średniowiecza w Borczu, Piotrowie i Rątach, osada z wczesnego średniowiecza w Piotrowie, cmentarzysko kurhanowe z epoki brązu w Wyczechowie,
- Wsi o wysokich wartościach kulturowych i krajobrazowych – Piotrowo (w KPK), Goręczyno, Hopowo,
- Stref ochrony konserwatorskiej, ekspozycji i ochrony krajobrazu oraz ochrony i obserwacji archeologicznej, które należy wyznaczyć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; ustalenia w nich zawarte należy uwzględnić przy działaniach realizacyjnych,
- Trasy z ciągami widokowymi – droga kaszubska Brodnica Dolna – Ostrzyce – Wieżyca oraz odcinek Egiertowo – Rybaki,
- Projektowanego Parku Kulturowego Kartusko-Mirachowskiego.

II.2. SFERA SPOŁECZNA

Według danych GUS na koniec 2012 roku gminę Somonino zamieszkiwało w sumie 9978 mieszkańców, z czego 51,17% stanowili mężczyźni, przez co wskaźnik feminizacji na terenie gminy sięgnął poziomu 95 K/100 M i był niższy od notowanego w skali całego powiatu kartuskiego (100 K/100 M). Gęstość zaludnienia w gminie sięgnęła w tym roku poziomu 89 mieszkańców/km² powierzchni co było także wielkością niższą od notowanej w skali całego powiatu (110 mieszkańców/km²).

Ogólne tendencje w zakresie rozwoju sfery społecznej w gminie są zbliżone z notowanymi w skali powiatu. Charakterystyczny dla obszaru gminy jest dodatni przyrost naturalny na poziomie 6,8 ‰ (7,6 ‰ dla powiatu) oraz wyższy poziom liczby zawieranych małżeństw – 6,01 ‰ w skali roku (przy 5,79 ‰ dla powiatu).

Nieznacznie gorzej niż ma to miejsce w skali powiatu – przedstawiała się natomiast w gminie sytuacja w zakresie salda migracji, które w 2012 roku było relatywnie niższe - na poziomie 6,11 ‰ przy bardzo wysokiej wartości notowanej w tym czasie dla całego powiatu (6,66 ‰). Należy jednak w tym zakresie podkreślić, że poziom salda migracji w gminie należy relatywnie do wysokich, przede wszystkim na tle innych gmin wiejskich województwa.

Relatywnie korzystnie przedstawia się także sytuacja w przypadku struktury wieku mieszkańców gminy gdzie notowany jest wysoki udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym – 26,9 % i niższy niż np. w skali powiatu udział grupy mieszkańców w wieku poprodukcyjnym – 10,5 % mieszkańców gminy. Korzystnie na tle powiatu wypada również wskaźnik mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym, który gminie wynosi 60,6 % podczas gdy w Powiecie Kartuskim wskaźnik ten jest na poziomie 60,0 %. Szczegółowe dane demograficzne dotyczące gminy i jej sytuacji na tle powiatu przedstawia tabela nr 1.

Tab 1. Charakterystyka demograficzna gminy Somonino na tle powiatu kartuskiego w 2012 roku.

Gmina Somonino	9 978	89	95,00	6,01	6,8	6,11	26,9	62,6	10,5
Powiat kartuski	123 094	110	100,00	5,79	7,6	6,66	26,1	62,0	11,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

II.3. SFERA GOSPODARCZA.

Główną dziedziną gospodarki w gminie Somonino pozostaje rolnictwo. Tworzy je 770 gospodarstw rolnych o średniej powierzchni 9,5 ha z czego 580 gospodarstw to gospodarstwa większe niż 1 ha. Rolnictwo koncentruje się zarówno na produkcji zwierzęcej jak i roślinnej. Produkcja roślinna obejmuje uprawę zbóż oraz roślin okopowych i pastewnych. Produkcja zwierzęca – hodowlą bydła i trzody chlewnej, owiec oraz drobiu.

Drugą dziedziną gospodarki w Somoninie jest stale rozwijająca się turystyka. Według danych Urzędu Gminy funkcjonuje 35 obiektów noclegowych, w szczególności:

- pensjonaty i ośrodki wypoczynkowe – 12
- kwatery agroturystyczne - 14
- kwatery prywatne – 8
- pole namiotowe - 1

Ponadto na terenie gminy są dwa strzeżone gminne kąpieliska.

Niewielki udział w gospodarce gminy ma także rzemiosło. Dobrze rozwinięta jest również sieć handlowa. Większość mieszkańców gminy utrzymuje się z rolnictwa, część z turystyki, część utrzymuje się z pracy w drobnych zakładach rzemieślniczych, część zatrudniona jest w przemyśle drzewnym.

Według danych GUS w 2012 roku w gminie były zanotowane w sumie 686 podmiotów gospodarczych co dawało wskaźnik rozwoju przedsiębiorczości na poziomie 69 podmiotów/1000 mieszkańców. Była to jednocześnie wielkość niższa od notowanej na terenie całego powiatu - gdzie wyniosła 93 podmioty zarejestrowanych/1000 mieszkańców.

Wśród podmiotów zarejestrowanych w gminie 96 % to firmy sektora prywatnego wśród których dominują przedsiębiorstwa działające jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (82 % wszystkich podmiotów).

Tab 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych w 2012 roku.

		Gmina Somonino		Powiat Kąkawiński	
		Liczba	%	Liczba	%
Ogółem	jed.gosp.	686	100,00	11 430	100,00
Sektor publiczny					
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	29	4,23	301	2,74
Sektor prywatny					
Podmioty gospodarki narodowej	jed.gosp.	657	95,77	10 387	97,25

ogółem					
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	562	81,92	8 759	82,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jednym z przejawów relatywnie niższego poziomu rozwoju przedsiębiorczości w gminie jest problem wysokiej stopy bezrobocia na tym terenie w tym bezrobocia ukrytego – mającego szczególnie duże znaczenie w gminach rolniczych o rozdrobnionej strukturze agrarnej. Według danych GUS na koniec 2013 roku w gminie było oficjalnie zarejestrowanych 546 bezrobotnych czyli 8,74 % mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym. Była to wartość relatywnie wyższa od notowanej w skali powiatu gdzie wielkość tego wskaźnika wahała się w granicach 6,63 %. W strukturze bezrobotnych widoczny jest także znaczny udział kobiet które stanowią w gminie 54,40 % wszystkich bezrobotnych – przy 55,45 % w skali całego powiatu. Jednocześnie jak zaznaczono powyżej znaczącym problemem w gminie jest także kwestia bezrobocia ukrytego – niwelowana jednak w okresie sezonu turystycznego prowadzeniem przez część mieszkańców działalności związanej z obsługą ruchu turystycznego w regionie.

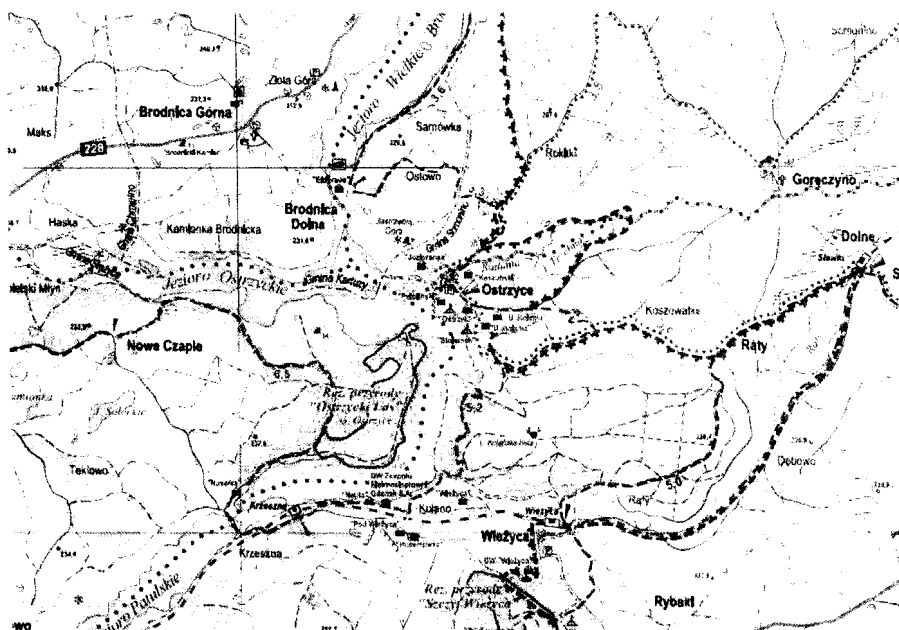
Jednocześnie należy wskazać, że cały region powiatu kartuskiego należy do obszarów o relatywnie niższej stopie bezrobocia w porównaniu z ogółem województwa. Według danych GUS na koniec sierpnia 2012 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w skali powiatu sięgnęła poziomu 10,9 % przy 13,40 % w skali całego województwa.

Bardzo ważnym elementem gospodarki na terenie gminy, którego znaczenie jednocześnie rośnie z roku na rok jest rozwój branży turystycznej. Gmina Somonino położona na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, u stóp wzniesień zwanych Wzgórzami Szymbarskimi, charakteryzując się urozmaiconą rzeźbą terenu i czystością środowiska przyrodniczego oraz licznymi walorami środowiska kulturowego jest bardzo atrakcyjnym miejscem dla rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej. Największą popularnością wśród turystów na terenie gminy cieszy się letniskowa wieś Ostrzyce, położona wśród lasów, nad jeziorem, po którego obydwu stronach, znajdują się punkty widokowe: Jastrzębia Góra, Trzebińska Góra, w pobliżu rezerwatu przyrody. Ważnym atutem gminy jest także dobre zagospodarowanie jej walorów w infrastrukturę turystyczną oraz bogaty kalendarz atrakcji turystycznych. Turystów przyciągają liczne pensjonaty, hotele, ośrodki, gospodarstwa agroturystyczne, jak również kąpieliska, wypożyczalnie sprzętu wodnego, korty tenisowe oraz ośrodki jazdy konnej. Na terenie gminy organizowanych jest corocznie ok. 10 cyklicznych imprez o charakterze turystycznym i kulturalnym. Tym samym gmina Somonino stanowi jeden z najatrakcyjniejszych obszarów Szwajcarii Kaszubskiej dla turystów.

III.1. Położenie miejscowości, przynależność administracyjna.

Miejscowość Ostrzyce położona jest nad rozległym Jeziorem Ostrzyckim, wśród Centralnych Wysoczyzn i Wzgórz Nadjeziornych, z których wyróżnić można fragmenty następujących jednostek niższego rzędu – mikroregionów:

- Wysoczyzna Jastrzębia
- Wysoczyzna Koszowatkowska
- Wzniesienie Kolońskiej Huty
- Rynna Bukszyńsko – Ostrzycka
- Rynna Ostrzycko – Gorczyńska
- Rynna Wieżycka

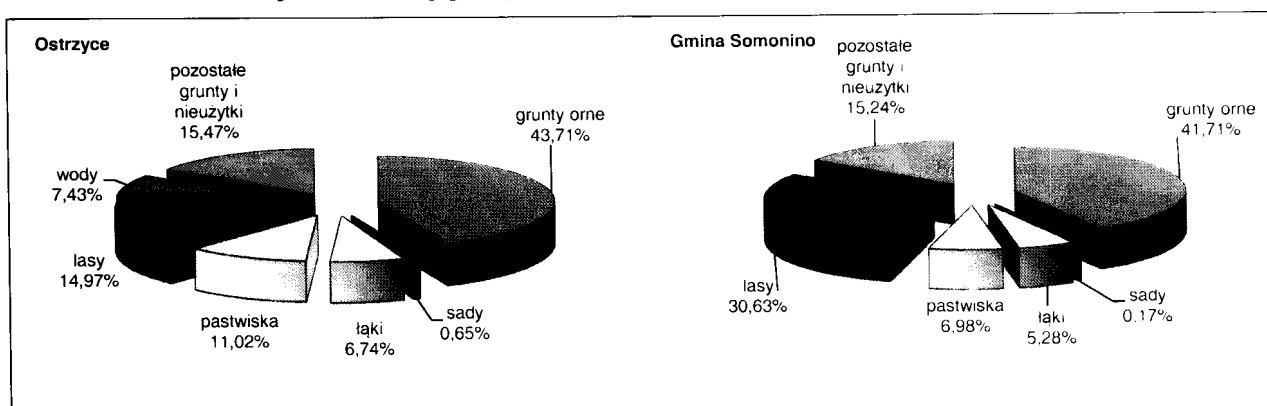

Rys 2. Położenie miejscowości Ostrzyce w regionie.

Źródło: Szwarczanka Kaszubska – mapa turystyczno - krajoznawcza, Wydawnictwo Kartograficzne Eko-Kapio, Gdańsk, 2007 r.

III.2. Powierzchnia i ludność.

Całkowita powierzchnia sołectwa Ostrzyce wynosi obecnie 462,4062 ha. Z analizy struktury użytkowania gruntów wynika, że w Ostrzycach dominującą formą użytkowania terenu są grunty orne, które zajmują 43,71 % całej powierzchni sołectwa. Kolejne miejsca zajmują pastwiska – 11,02 % oraz lasy – 14,97 % powierzchni. Należy także zwrócić uwagę na znaczny udział w powierzchni sołectwa terenów zajmowanych przez wody, które stanowią 7,43 % powierzchni. Analiza porównawcza tych danych na tle całej gminy wskazuje przede wszystkim na relatywnie niższy udział lasów w ogólnej powierzchni Ostrzyc (14,97 %) w porównaniu z całą gminą (30,63 %) oraz dwukrotnie wyższy udział pastwisk. Poza tym struktura użytkowania jest zbliżona do notowanej w skali całej gminy.

Rys 3. Struktura użytkowania gruntów w Ostrzycach na tle całej gminy w 2012 roku.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (za 2012 r.) i Urzędu Gminy Somonino (za 2012r.).

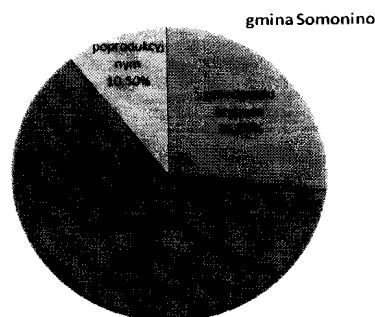
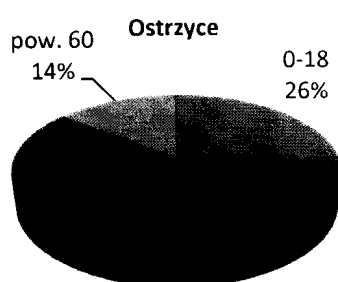
Tab 3. Struktura użytkowania gruntów w miejscowości Ostrzyce w ha w 2009 roku.

L.p.	Użytek	Powierzchnia w ha
1.		
2.		
3.	łąki	
4.	pastwiska trwałe	
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.	tereny przemysłowe	
11.		
12.		
13.		
14.		
15.	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	
16.		
17.	RAZEM:	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Somonino.

Według danych Urzędu Gminy Somonino na koniec 2013 roku miejscowość Ostrzyce zamieszkiwało w sumie 533 mieszkańców, z czego 274 (51,47 %) stanowiły kobiety a 259 mężczyźni. Wielkości te dawały wskaźnik feminizacji na poziomie 105 K/100 M co było wielkością znacznie odbiegającą od notowanej w całej gminie gdzie przeważają liczebnie mężczyźni – wskaźnik feminizacji 95 K/100 M. Ludność Ostrzyc stanowiła tym samym 5,34% całkowitej ludności gminy.

Struktura wieku ludności miejscowości wskazuje, że ludność w wieku do 18 lat (w wieku przedprodukcyjnym) stanowiła w sumie 26,27 % mieszkańców Ostrzyc, w wieku od 19 do 60 lat (wiek produkcyjny) – 59,47 % a ludność najstarsza – powyżej 60 lat (wiek poprodukcyjny) – 14,26 % ludności Ostrzyc. Taka struktura wieku wskazuje, że ludność Ostrzyc jest relatywnie starsza od ludności w całej gminie. Dowodem na to jest przede wszystkim niższy udział ludności w wieku najmłodszym (do 18 lat) który w gminie jest o ponad 0,63 % wyższy niż w Ostrzycach (26,27 %) oraz niższy udział w całej gminie mieszkańców w wieku najstarszym pow. 60 lat – którzy stanowili 10,5 % mieszkańców gminy przy 14,26 % w przypadku samych Ostrzyc.

III.3. Historia.

Sołectwo Ostrzyce (dawne nazwy: Ostriche (1241), Ostrice, niem. Ostritz) wywodzi się ze wsi włościańskiej na terenie, której pierwotnie znajdował się młyn, wolne sołectwo, 13 gburstw i 19 zagrodników. Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z dokument z 1241 roku w którym książę Sambor II nadał ją wraz z całą kasztelanią Gorczyńską biskupowi włocławskiemu Michałowi - kiedy wieś stanowiła dawne dobro rycerskie. W XIII wieku wieś należała do kasztelanii gorczyńskiej. W czasach krzyżackich od 1311 r., wieś weszła w skład wójtostwa tczewskiego jako dobra rycerskie na prawie polskim. W 1422 r. Ostrzyce wraz z ziemią gorczyńską nabył klasztor oo. Kartuzów od właścicieli: Albrechta i Stefana; zakon krzyżacki uwolnił wtedy te dobra od wszelkich ciężarów z wyjątkiem jednej służby w lekkiej zbroi. Te względy na zakon klasztor

zachował także w czasach późniejszych, gdy w 1429 roku młyn został przekazany w dzierżawę. W tym czasie z młynem była połączona karczma. W 1570 roku kartuzi sprzedali młyn za 260 grzywien pruskiej monety. Jednocześnie chłopcy mogli korzystać z lasu i łowić ryby w jeziorze. Tutejsze sołectwo posiadało przywileje z 1425 i 1547 r. W dzisiejszych Ostrzycach znajdował się także folwark wymieniony w 1516 roku. W roku 1599 było w Ostrzycach 9 gospodarstw chłopskich. Po wojnach szwedzkich w początku XVII wieku pozostało tu jednak zaledwie 3 chłopów. Uwłaszczenie wsi nastąpiło w 1820 roku. W III ćw. XIX w. wieś liczyła 1726 mórg obszaru, zawierała młyn, wolne sołectwo, 13 zagród gburskich i 19 zagrodniczych. Do wsi należała też leśniczówka Ostrzyce, W 1866 roku tylko 3 mieszkańców miejscowości było katolikami a reszta należała do ewangelickiej parafii w Szymbarku.

III.4. Przestrzenna struktura miejscowości.

Wieś Ostrzyce to miejscowość o dużym stopniu przekształcenia historycznego układu i struktury, która ze względu na wysoką wartość waloru historycznego, zachowane elementy struktury oraz wartości krajobrazowe wskazana jest do podjęcia na jej terenie działań rewaloryzacyjnych. Wieś posiada układ placowo-ulicowy z nieregularnie rozmieszczonymi siedliskami, dostosowany do topograficznego układu terenu. Na historyczną strukturę wsi składają się pozostałości zagród (wielu i dwubudynkowych) o tradycyjnej formie w tym jeden budynek o konstrukcji szkieletowej kryty strzechą, budynki o charakterze „małomiasteczkowym” z dachami półpłaskimi na wysokiej ścianie kolankowej w centralnej części wsi (część z nich wchodziła w skład zagród) w tym dawny zajazd; budynek szkoły wzniesiony wg typowego projektu.

IV. INWENTARYZACJA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI OSTRZYCE.

IV.1. Zasoby przyrodnicze

Najważniejszym walorem naturalnym miejscowości Ostrzyce jest Kaszubski Park Krajobrazowy w obrębie, którego w całości położona jest wieś. Park ten jest największym powierzchniowo obszarem chronionym w gminie Somonino zajmujący około 10% jej terenu. Obejmuje on zachodnią część gminy zawierając cenne przyrodnicze fragmenty skupione przede wszystkim właśnie w pobliżu miejscowości Ostrzyce. Miejscowość Ostrzyce położona jest w południowo – wschodniej części Parku, nad rozległym Jeziorem Ostrzyckim i wśród Centralnych Wysoczyzn i Wzgórz Nadjeziornych, z których wyróżnić można fragmenty następujących jednostek niższego rzędu – mikroregionów:

- Wysoczyzna Jastrzębia
- Wysoczyzna Koszowatkowska
- Wzniesienie Kolońskiej Huty
- Rynna Bukszyńsko – Ostrzycka
- Rynna Ostrzycko – Gorczyńska
- Rynna Wieżycka

Kaszubski Park Krajobrazowy został utworzony w 1983r. Park obejmuje swoimi granicami centralny obszar etnicznej Kaszubszczyzny, określony jako wyróżniający się geograficznie region zwany Pojezierzem Kaszubskim. Powierzchnia Parku wynosi 33 202 ha, powierzchnia otuliny 32 494 ha. Lasy w parku zajmują ok. 34%, użytki rolne ok. 50%, a wody powierzchniowe ponad 10%. Park charakteryzuje bardzo urozmaicona rzeźba terenu. Występują tu wysoczyzny morenowe i wysokie wzgórza czołowomorenowe, rynny jeziorne, doliny rzeczne i fragmenty równin sandrowych. Największe zgrupowanie stanowią Wzgórza Szymbarskie o średnich wysokościach powyżej 260 m n.p.m., z najwyższym wzniesieniem w Polsce północnej - Wieżycą (328,6 m n.p.m.). Cechą charakterystyczną Parku są liczne zagłębienia terenu, których większość powstała po ustąpieniu lądolodu na skutek wytapiania się martwego lodu. Często wypełniane są jeziorami zwanymi wytopiskowymi, a niektóre zajęte przez torfowiska. Silnie rozbudowana jest sieć hydrograficzna ze źródłiskowymi odcinkami Raduni, Łeby i Bukowiny oraz licznymi jeziorami o skomplikowanej linii brzegowej i znacznej głębokości. Znajdują się tu płaty bardzo wartościowej roślinności leśnej i nie leśnej (łąki, torfowiska). Na obszarach leśnych dominują buczyny kwaśne i lasy bukowo - dębowe, natomiast w części południowej bór mieszany.

Rys 4. Widok na Jeziora Ostrzyckie z plaży w Ostrzycach.
Źródło: Archiwum Urzędu Gminy.

Do najważniejszych walorów naturalnych samych Ostrzyc należy Jezioro Ostrzyckie (kasz. Jezoro Òstrzëcczé) nad brzegiem, którego położona jest sama wieś. Jezioro jest przepływowym jeziorem rynnowym położonym w najatrakcyjniejszej części Kaszubskiego Parku Krajobrazowego u podnóża Wieżycy i stanowi część szlaku wodnego "Kółko Raduńskie". Wzdłuż wschodniej linii brzegowej jeziora przebiega Droga Kaszubska, a samo jezioro w kształcie podkowy opasa znajdujący się na zachodnim brzegu rezerwat przyrody Ostrzycki Las i poprzez wąskie przesmyki wodne łączy się z jeziorami Potulskim i Brodnem Wielkim. W sezonie letnim po Jeziorze Ostrzyckim pływa stateczek Białej floty "Stolem" a przez rynnę morenową jeziora przepływa Radunia. Urozmaicona krajobrazowo linia brzegowa jeziora osiąga całkowitą długość 20 kilometrów. Prowadzi tędy również turystyczny Szlak Kaszubski. Ogólna powierzchnia: 309 ha, długość: 7 km, szerokość: 0,8 km, maksymalna głębokość: 21 m.

Drugim ważnym walorem naturalnym Ostrzyc jest przepływająca przez centrum wsi Rzeka Radunia. Rzeka stanowi lewy dopływ Motławy i posiada całkowitą długość 103,2 km, powierzchnię dorzecza 837 km² i średni spadek 1,6% (na odcinku przełomu – 3,7%). Rzeka bierze swój początek na południe od Jeziora Stężyckiego, w centralnej części Pojezierza Kaszubskiego i dzieli się wyraźnie na 2 części. Przez Ostrzyce przepływa jej 1 część stanowiąca zespół jezior, tworzących w jej górnym biegu tzw. Kółko Raduńskie, w którego skład wchodzi jeziora: Stężyckie, Raduńskie, Kłodno, Małe i Wielkie Brodno oraz Ostrzyckie, połączone krótkimi odcinkami rzeki, a także Lubowisko, Dąbrowskie i Patulskie, połączone prawym dopływem wpadającym do Jeziora Ostrzyckiego. Poniżej Jeziora Ostrzyckiego Radunia przepływa przez ostatnie na trasie Jezioro Trzebno. Drugą część stanowi bezjeziorowy środkowy i dolny bieg. W wodach rzeki spotyka się ryby charakterystyczne dla rzek górskich: pstrągi i lipienie. W latach 1910-1937 zbudowano na Raduni osiem elektrowni wodnych o łącznej mocy 14 MW. Zarówno jeziora Kółka Raduńskiego (przez które przepływa) jak i sama rzeka doskonale nadaje się do

uprawiania turystyki kajakowej. Pomiedzy miejscowoscia Kiełpino a elektrownia Rutki rzeka plynie w malowniczym Przełomie Babidolskim, gdzie utworzono rezerwat Jar Rzeki Raduni.

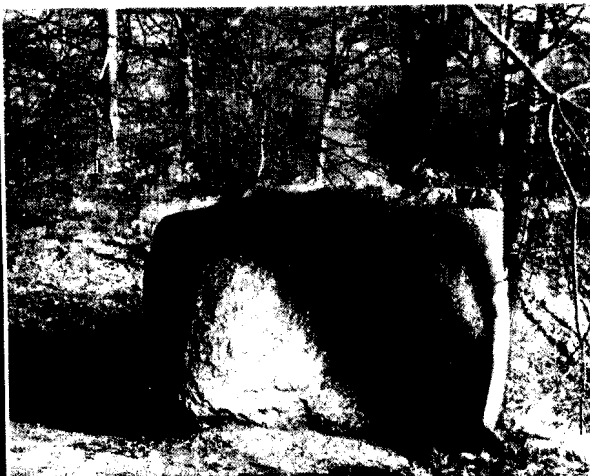

Rys 5. Rzeka Radunia widziana z mostu w Ostrzycach.
Źródło: Archiwum Urzędu Gminy.

Kolejnym szczególnie cennym walorem Ostrzyc są otaczające tą miejscowość lasy oraz przede wszystkim urozmaicone ukształtowanie terenu. Szczególnie ten drugi walor w połączeniu z nadjeziornym położeniem powoduje, że okolice Ostrzyc należą do najbardziej malowniczych terenów na obszarze Szwajcarii Kaszubskiej. Położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Wzgórz Szymbarskich, bliskość najwyższego szczytu Niżu Polskiego – Wieżycy są wynikiem przekształceń krajobrazu całego regionu jakie dokonały się w trakcie ostatniego zlodowacenia. Liczne wały moren czołowych i dennych, zagłębienia i rynny wytopiskowe oraz położonego w pobliżu obszary sandrowe czynią ten obszar jednocześnie bardzo urozmaiconym a przez to atrakcyjnym dla turystów z zewnątrz. Szczególnie wart polecenia jest w tym kontekście jeden z 10 na terenie KPK punkt widokowy Jastrzębia Góra położony w północnej części Ostrzyc, z którego roztacza się przepiękny widok na Jezioro Ostrzyckie oraz otaczające go lasy i wzgórza morenowe. Sama Jastrzębia Góra stanowi w tym przypadku znaczną atrakcję Kaszubskiego Parku Krajobrazowego - znajdujący się na jej szczycie głaz narzutowy (tzw. diabelski kamień o wysokości 1,6 m i Obwodzie 6,7 m) został uznany za pomniki przyrody nieożywionej. Wart podkreślenia jest w tym przypadku sam punkt widokowy, który zlokalizowany w pobliżu głazu i wyposażony w tablice widokową objaśniającą poszczególne elementy widocznego z Góry krajobrazu stanowi sam w sobie atrakcję dla turystów.

Rys 6. Punkt widokowy Jastrzębia Góra.
Źródło: Archiwum Urzędu Gminy.

Rys 7. Głaz narzutowy – pomnik przyrody na Jastrzębiej Górze.
Źródło: Archiwum Urzędu Gminy.

Na wzniesieniu znajdującym się po wschodniej stronie Jeziora Ostrzyckiego w odległości około 800 m na północny – wschód od Ostrzyc znajduje się drugi w okolicy punkt widokowy – Trzebińska Góra z którego roztacza się piękny widok na okoliczne wzgórza i rynny polodowcowe.

O atrakcyjności szaty leśnej otaczającej Ostrzycę świadczy między innymi przylegający do Jeziora Ostrzyckiego Rezerwat przyrody "Ostrzycki Las". Rezerwat obejmuje fragment lasu na stokach rynny Jeziora Ostrzyckiego, wciętej w polodowcową wysoczyznę morenową. Zbiorowiska leśne tworzą tutaj zespoły buczyny niżowych - żyznej i kwaśnej (ubogiej) oraz niewielki płat rzadko występującej buczyny nawapiennej, wykształconej na pokładzie kredy jeziornej. Na obszarze rezerwatu stwierdzono występowanie ponad 400 gatunków roślin naczyniowych, spośród których 16 podlega ochronie ścisłej: bagno zwyczajne, buławnik czerwony, centuria pospolita, gnieźnik leśny, kruszczyk szerokolistny, listera jajowata (gnieźnik jajowaty), obuwik pospolity, paprotka zwyczajna, podkolan biały, tojad dzióbaty, wawrzynek wilczełyko, widłaczek torfowy, widłak goździsty, widłak jałowcowaty, wroniec widlasty i żłobik koralowaty. Ochroną częściową objętych jest 8 gatunków: bluszcz pospolity, kalina koralowa, konwalia majowa, kopytnik pospolity, kruszyna pospolita, pierwiosnka lekarska, przytulia (marzanka) wonna i turzycza piaskowa. Udostępnienie rezerwatowe prowadzi leśną drogą biegnącą głównie blisko brzegu jeziora i umożliwia dobry przegląd tego obszaru. Łatwe jest również dotarcie do pobliskiej turystycznej trasy czerwonego szlaku pieszego PTTK.

IV.2. Dziedzictwo kulturowe

Walory krajobrazowe wsi Ostrzyc oraz jej historyczny układ i struktura są silnie przekształcone. Obiekty o cechach zabytkowych zostały zachowane tylko nielicznie; jednocześnie często są silnie przekształcone w wyniku dowolnie przeprowadzonych przebudów, remontów i modernizacji. Zagrożeniem dla środowiska kulturowego jest postępująca dekapitalizacja starej

zabudowy, brak ciągłości tradycji budowlanej i związany z tym brak harmonii między starą i nową zabudową; zagrożeniem jest także silna presja inwestorska związana z rozwojem wsi jako ośrodka turystycznego.

Pierwsze znaleziska na terenie wsi datowane są na epokę kamienia (III tys. p. n. e.). Z tego okresu znaleziono w okolicy kamienną siekierkę. Z odkryciem tym może być związana osada tzw. kultury pucharów lejkowych, datowana na epokę kamienia. Położona jest pomiędzy jeziorami: Ostrzyckim i Trzebno. Na terenie wsi zlokalizowano 30 stanowisk archeologicznych. Dwa duże skupiska osadnictwa występują w pobliżu jezior. Datowane są one przede wszystkim na okres wczesnej epoki żelaza, okres późnego średniowiecza i okres nowożytny. Na okres ten datowana też jest huta szkła odkryta, na południe od wsi - stanowiąca średniowieczne grodzisko.

Z zachowanych do dnia dzisiejszego walorów kulturowych najważniejszym jest Chata Kaszubska – dom mieszkalny wpisany do rejestru zabytków i zbudowany w tradycyjnym, kaszubskim stylu.

IV.3. Obiekty i tereny

Specyficznym walorem samych Ostrzyc jest także przebiegające przez centrum wsi główna droga zwana Droga Kaszubska. Umownie za początek drogi przyjęto skrzyżowanie w miejscowości Garcz, gdzie droga skręca w lewo w kierunku Chmielna. Droga wybudowana w latach 1965 - 67 jako drogę krajobrazową. Droga ciągnie się na odcinku ponad 20 km gdzie turysta ma okazję podziwiać najwspanialsze widoki z drogi wijącej się między jeziorami, zalesionymi wzgórzami, wioskami i coraz liczniej zabudowanymi przesiólkami. Kulminacyjnym punktem widokowym Drogi jest Wieżyca (328,6m n.p.m.), na szczycie której z tarasu wzniesionej wieży rozciąga się rozległy widok na całą kaszubską krainę.

Nawiązaniem do Drogi Kaszubskiej są liczbę szlaki turystyczne biegnące w okolicach Ostrzyc, z których największe znaczenia ma przebiegający przez samą miejscowość Szlak Kaszubski o długości 133,1 km. Szlak ten to najdłuższy i zarazem najpiękniejszy szlak całego regionu gdańskiego. Krętą trasą przemierza niemal cały obszar Pojezierza Kaszubskiego zaznając z większością jego najcenniejszych walorów. Na jego trasie znajdują się Lasy Mirachowskie oraz Jeziora Raduńskie czyli centralna część Wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego, okolice Kościerzyny a także rejon jezior wdzydzkich.

Rys 8. Droga Kaszubska – centrum wsi Ostrzyce.

Źródło: Archiwum Urzędu Gminy.

Szlak jest bardzo atrakcyjny przez cały rok, bowiem każda pora roku wydobywa inny, odmienny walor pejzażu kaszubskiego pojezierza. Trasę daje się pokonać przy podzieleniu jej na odcinki jednodniowe, jak i w całości podczas jednej wędrówki korzystając z różnorodnych możliwości noclegowych po drodze. Dojazdy na szlak (punkty etapowe) są dosyć dogodne (z wyjątkiem może odcinka początkowego); do niektórych miejsc nawet bardzo dobre. Szlak Kaszubski jest bardzo zróżnicowany zarówno jeśli chodzi o walory krajobrazowe jak i w odniesieniu do trudów wędrówki. Znaleźć tu można odcinki łatwe, dogodne także dla innych rodzajów turystyki, ale też fragmenty przeznaczone dla wytrawniejszych piechurów.

Szczególnie cennym szlakiem turystycznym przebiegającym przez Ostrzyce jest natomiast wytyczona w ostatnich latach trasa rowerowa „Kamienne Kręgi” i przebiegająca przez północną część gminy Somonino o długości 33 km. Trasa bierze swój początek w centrum Ostrzyc i przebiega przez najbardziej atrakcyjne obszary tej części gminy obejmując m.in.: murowaną świątynię w Goręczynie, Wąwóz Trątkownickiego, dworek w Wyczechowie. Główną atrakcją szlaku jest jednak cmentarzysko z okresu rzymskiego tzw. Kamienne Kręgi które archeolodzy wiążą z przybyłymi ze Skandynawii na przełomie er plemionami Gotów. Liczba kamieni i ich ustawienie miały dla Gotów znaczenie magiczne. Lud kaszubski wiązał z tymi kamiennymi pomnikami wiele legend i podań. Szlak zataczając pętlę wokół gminy kończy się również w Ostrzycach.

IV.4. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców

Lokalizację obszarów pełniących w Ostrzycach szczególne funkcje dla mieszkańców determinowało położenie geograficzne i komunikacyjne wsi leżącej wzdłuż Drogi Kaszubskiej nad Jeziorem Ostrzyckim i rzeką Radunią. Intensywne i postępujące zagospodarowanie turystyczne wsi przez przede wszystkim podmioty prywatne oraz nasilający się w ostatnich latach ruch turystyczny determinował od początku lokalizację miejsc tego typu. Jednocześnie jednak położenie nad brzegiem jeziora powoduje, że jest ono największą atrakcją zarówno dla turystów jak i mieszkańców a w konsekwencji samo jezioro jak i jego brzegi są obszarem pełniącym ważne funkcje dla zaspokajania potrzeb mieszkańców. Ponadto należy zauważyć, że wieś Ostrzyce to miejscowość o dużym stopniu przekształcenia historycznego układu i struktury która nie sprzyjała wykształceniu się historycznego centrum wsi pełniącego dominującą rolę w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców. Wieś posiada układ placowo-ulicowy z nieregularnie rozmieszczonymi siedliskami, dostosowany do topograficznego układu terenu. Na historyczną strukturę wsi składają się pozostałości zagród (wielo i dwubudynkowych) o tradycyjnej formie w tym jeden budynek o konstrukcji szkieletowej kryty strzechą, budynki o charakterze „małomiasteczkowym” z dachami półpłaskimi na wysokiej ścianie kolankowej w centralnej części wsi (część z nich wchodziła w skład zagród) w tym dawny zajazd; budynek szkoły wzniesiony wg typowego projektu.

Na podstawie przedstawionego opisu należy wskazać, że obszarami o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców w Ostrzycach są tereny położone wzdłuż Jeziora Ostrzyckiego ze szczególnym uwzględnieniem plaży gminnej i parkingu zlokalizowanych przy PIT w Ostrzycach. Teren ten usytuowany w centrum miejscowości stanowi obecnie jej funkcjonalne centrum przede wszystkim z uwagi na miejsca parkingowe; natomiast plaża publiczna z uwagi na jej otwartość i dostęp do mola wybiegającego w jezioro pełni ważne funkcje dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych mieszkańców. Obszary te wymagają jednak podjęcia szeregu działań w kierunku poprawy stanu lub budowy od podstaw infrastruktury społecznej/rekreacyjnej i kulturalnej niezbędnej do zaspokajania potrzeb mieszkańców np. rozbudowa mola, zagospodarowanie plaży, rozbudowa PIT oraz terenu przyległego.

IV.5. Infrastruktura społeczna

Rozwój sfery społecznej w Ostrzycach oparty jest o działanie następujących obiektów infrastrukturalnych:

- Centrum Integracji Społecznej
- Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Ostrzycach
- Punkt Informacji Turystycznej w Ostrzycach
- Kościół p.w. Matki Boskiej Fatimskiej (filia kościoła w Goręczynie).

Centrum Integracji Społecznej – CIS utworzone zostało w 2006 roku w zaadoptowanym na ten cel starym budynku Szkoły Podstawowej w Ostrzycach. Centrum jest jednostką organizacyjną Gminy Somonino realizującą reintegrację zawodową i społeczną. Misją tej instytucji jest pomoc osobom dotkniętym dysfunkcjami społecznymi w osiągnięciu własnym staraniem samodzielności ekonomicznej poprzez edukację zawodową i społeczną. Prowadzenie profilaktyki społecznej, wspieranie zdolności przystosowawczych uczestników Centrum, a także stworzenie równych szans dostępu do rynku pracy. Na potrzeby Centrum budynek starej szkoły w Ostrzycach został częściowo wyremontowany, wydzielono w nim pomieszczenia z przeznaczeniem na pracownie zawodowe oraz pomieszczenia biurowe, a także wyposażono w odpowiednie sprzęty i meble. Edukacja zawodowa prowadzona jest w trzech pracowniach zawodowych: krawieckiej, remontowo – budowlanej i opiekuńczo – pielęgnacyjnej. Dodatkowo Uczestnicy mogą skorzystać z kursów uzupełniających z różnych dziedzin. Od marca 2009r. dzięki środkom finansowym pochodzącym z Europejskiego Funduszu Społecznego w Centrum funkcjonuje również pracownia komputerowa.

Reintegrację zawodową Centrum Integracji Społecznej w Ostrzycach realizuje poprzez kształcenie umiejętności zawodowych, przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie, podwyższenie kwalifikacji oraz zajęcia praktyczne u pracodawcy. Reintegrację społeczną natomiast poprzez kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych. To zadanie realizowane jest poprzez warsztaty: terapeutyczne, motywacyjne oraz edukacyjne.

Docelowo w zajęciach prowadzonych przez Centrum może uczestniczyć 25 osób.

Pierwszeństwo w skierowaniu do CIS w Ostrzycach mają mieszkańcy gminy Somonino. Jednak dzięki porozumieniom określającym zasady kierowania i finansowania kosztów uczestnictwa, zawartym z gminami: Kartuszy i Stężyca, również osoby zamieszkałe w tych gminach mogą skorzystać z oferty tej jednostki.

Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Ostrzycach – OSP została założona w 1954 roku ale nieformalne źródła podają że istniała już w latach przedwojennych. Pierwszą remizą strażacką był szałas nad rzeką Radunią, który służył OSP do roku 1984 kiedy adoptowano budek na potrzeby garażu dla samochodu OSP. Obecnie Jednostka liczy ogółem 53 członków, z czego 47 członków czynnych.

Rys 10. Punkt Informacji Turystycznej w Ostrzycach.
Źródło: Archiwum Urzędu Gminy.

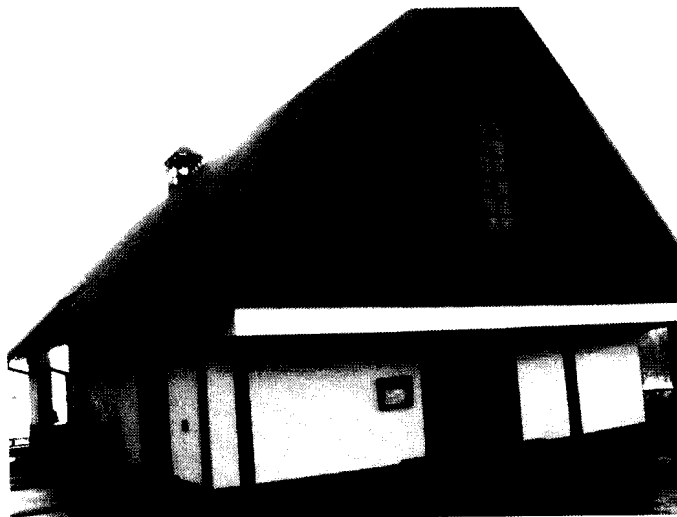
Punkt Informacji Turystycznej w Ostrzycach – punkt powstał w 1996 roku i należy do 3 tego typu jednostek znajdujących się na terenie gminy wraz z informacjami turystycznymi w Somoninie i Goręczynie. W punkt dostępny jest w zależności od sezonu w następujących godzinach:

- miesiące: maj, czerwiec, wrzesień od poniedziałku do piątku 9.00 – 16.00; sobota 10.00 – 13.00; niedziela - nieczynne,
- miesiące: lipiec, sierpień od wtorku do piątku 10.00 – 18.00; sobota, niedziela 12.00 – 17.00; poniedziałek - nieczynne,
- w pozostałych miesiącach wszelkie informacje uzyskać można pod dotychczasowym numerem telefonu oraz w siedzibie Gminnego Ośrodka Kultury w Somoninie, od poniedziałku do piątku w godz. 8.00 – 18.00, także na stronie internetowej: www.somoninogok.pl.

Punkt ma między innymi za zadanie gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie informacji i danych o bazie noclegowej, atrakcjach turystycznych - tak przyrodniczych jak i kulturowych w regionie, ale również informacji na temat środków komunikacji, dostępu do różnorodnych obiektów, na terenie sąsiednich gmin i ogólnie na Kaszubach. Punkt Informacji Turystycznej przekazuje informacje w formie bezpłatnych porad, ulotek, folderów, broszur, materiałów reklamowych oraz folderów osób prowadzących usługi turystyczne - różne formy agroturystyki, turystyki aktywnej oraz usługi.

Kościół p.w. Matki Boskiej Fatimskiej – Kościół stanowi najmłodszą świątynię na terenie gminy Somonino. Obiekt stanowi filię Kościoła w Goręczynie a starania o jego budowę rozpoczęto w 1983 roku – rzeczywista budowa rozpoczęła się w czerwcu 1984 roku. Kościół został zaprojektowany przez Andrzeja Baranowskiego z Gdańska i stanowi realizację idei inicjatora

Domu Bożego w swym zewnętrznym kształcie nawiązującym do checzy kaszubskiej. Patronką Kościoła jest Matka Boska Fatimska.

Rys 11. Kościół p.w. Matki Boskiej Fatimskiej w Ostrzycach.
Źródło: Archiwum Urzędu Gminy.

IV.6. Infrastruktura techniczna

IV.6.1. Zaopatrzenie w wodę

W zakresie wyposażenia Ostrzyc w system wodno – kanalizacyjny sytuacja przedstawia się korzystnie – relatywnie lepiej niż ma to miejsce średnio w całej gminie Somonino. Obecnie woda dla mieszkańców Ostrzyc dostarczana jest z nowego ujęcia wody w Ramlejach - nowymi rurociągami. Woda dostarczana jest częściowo grawitacyjnie i częściowo ciśnieniowo. Długość wodociągu w Ostrzycach wynosi obecnie 6,5 km. Na koniec 2013 roku według danych Urzędu Gminy liczba osób korzystających z wodociągu sięgnęła 517 osób oraz 11 podmiotów gospodarczych w tym: sklepy, kościół, pensjonaty, restauracje, gospodarstwa agroturystyczne, OSP, co stanowiło 97 % mieszkańców miejscowości.

IV.6.2. Odprowadzenie i oczyszczanie ścieków

W przypadku zagospodarowania ścieków komunalnych mieszkańcy Ostrzyc są obecnie przyłączeni w zdecydowanej większości do kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki do gminnej oczyszczalni ścieków w Sławkach. Długość kolektora kanalizacyjnego w Ostrzycach wynosi obecnie 11,9 km, długość przyłączy kanalizacyjnych 6,0 km. Z systemu kanalizacyjnego korzysta 496 osób oraz 13 podmiotów gospodarczych w tym: sklepy, kościół, pensjonaty, restauracje, gospodarstwa agroturystyczne, OSP, co stanowi 93 % populacji Ostrzyc. Ścieki z miejscowości Ostrzyce odprowadzane są do mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków (zrzut oczyszczonych ścieków do rowu melioracyjnego połączonego z Radunią).

Na obszarze całej gminy Somonino nie funkcjonują zorganizowane systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków opadowych. Wody deszczowe odprowadzane są

powierzchniowo, a istniejące gdzieś fragmentaryczne odcinki kanałów deszczowych, odwadniają niewielkie powierzchnie terenów utwardzonych.

W zakresie zagospodarowania odpadów miejscowość Ostrzyce wraz z całą gminą Somonino korzysta na podstawie zawartego porozumienia z miastem Gdańsk z systemu zagospodarowania odpadów komunalnych składującego nieczystości na terenie wysypiska odpadów stałych usytuowanego w Szadółkach. Całkowita powierzchnia wysypiska wynosi obecnie ok. 30 ha i posiada wolę powierzchni na przyjęcie odpadów z terenu całej gminy.

IV.6.3. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie Ostrzyc i całej gminy Somonino nie ma zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło. Źródła ciepła stanowią lokalne i indywidualne kotłownie w zdecydowanej większości opalane paliwami stałymi, w ok. 70% drewnem i odpadami przeróbki drewna.

IV.6.4. Zaopatrzenie w gaz

Na obszarze całej gminy Somonino nie ma urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w gaz. Występujące w tym zakresie potrzeby zaspokajane są poprzez wykorzystanie butlowego gazu płynnego. Planowane jest jednak w tym zakresie podłączenie gminy do sieci gazowej w miejscowości Kiełpino – gmina Kartuzy.

IV.6.5. Układ komunikacyjny

Miejscowość Ostrzyce charakteryzuje się dogodnym położeniem komunikacyjnym łączącym ją z głównymi ośrodkami tak w skali lokalnej jak i regionalnej – przy jednoczesnym uniknięciu niedogodności związanych z rozwojem transportu. Głównym ciągiem komunikacyjnym Ostrzyc jest fragment Drogi Kaszubskiej przebiegający przez centrum miejscowości i łączący drogę wojewódzką nr 228 w miejscowości Brodnica Górna z drogą krajową nr 20 w miejscowości Wierzyca. Dzięki temu mieszkańcy Ostrzyc mają bardzo dogodne połączenie z głównymi ciągami komunikacyjnymi regionu – drogą krajową i wojewódzką a dzięki nim z głównymi aglomeracjami miejskimi: Trójmiastem, Kościerzyną, Kartuzami. Wspomniana Droga Kaszubska poza funkcją transportową odgrywa także ważną rolę turystyczną stanowiąc jedną z atrakcji turystycznych regionu, z której rozciągają się piękne widoki na okoliczne wzgórza i jeziora. Drugim ważnym ciągiem komunikacyjnym Ostrzyc jest droga powiatowa nr 10252 łącząca tą miejscowość z Goręczynem i miejscowością gminną – Somonino a w konsekwencji z głównym ciągiem komunikacyjnym gminy – drogą wojewódzką nr 224, który ma szczególne znaczenie w okresie letnim w czasie wzmożonego ruchu turystycznego.

Spośród wymienionych dróg wszystkie posiadają nawierzchnię asfaltową która cechuje się jednak różnym stanem technicznym i wymaga modernizacji.

Dogodne położenie komunikacyjne i skomunikowanie z głównymi ciągami drogowymi regionu powoduje, że Ostrzyce są także dobrze obsługiwane przez komunikację autobusową – tak publiczną PKS jak i prywatną. Obecnie przez Ostrzyce odbywają kursy autobusy 3 przewoźników:

- PKS Gdańsk SP. z o.o.,
- PSC BUS,
- Przewozy Autobusowe GRYF.

W sumie w Ostrzycach do dyspozycji mieszkańców jest 35 kursów komunikacji autobusowej łączącej Ostrzyce z Kartuzami, Kościerzyną, Stężycą, Szymbarkiem, Gdynią z czego:

- PKS Gdańsk SP. z o.o. – 10 kursów na linii Kartuzy, Kościerzyna, Stężycza, Szymbark,
- PSC BUS – 2 kursy na linii Gdynia, Kościerzyna,
- Przewozy Autobusowe GRYF – 23 kursy na linii Ostrzyce – Kartuzy.

Uzupełnieniem transportu drogowego jest w gminie Somonino transport kolejowy związany z linią kolejową Gdynia – Somonino – Kościerzyna. Mieszkańcy Ostrzyc mają w ten sposób dostęp do tego środka transportu poprzez dworzec zlokalizowany w gminnej miejscowości Somonino. Obecnie kursuje tą trasą 8 połączeń osobowych.

Aktualnie przez teren gminy przebiega jedna ścieżka rowerowa jako odcinek trasy Żukowo – Ostrzyce. Przebiega ona w granicach gminy wzdłuż drogi powiatowej 10252 od Ostrzyc do Goręczyna, a następnie do Bernardowa.

IV. 7. Gospodarka i rolnictwo (zakłady pracy, gospodarstwa rolne, warsztaty rzemieślnicze).

Gospodarka miejscowości Ostrzyce oparta jest obecnie o dwie główne kategorie działalności: rozwój usług turystycznych i okolicznych oraz rolnictwo.

Strukturę gospodarowania na tym terenie w dużej mierze determinują opisane powyżej warunki naturalne – z jednej strony nadające Ostrzycom wiele walorów naturalnych dla rozwoju turystyki a z drugiej – warunki orograficzne i klimatyczne ograniczające prowadzenie działalności rolniczej.

Tab 4. Struktura jakości gruntów według klas gleb w ha.

L.P.	Klasa	Powierzchnia ha	% powierzchni
1.	I	0,00	0,00
2.	II	0,00	0,00
3.	III	2,23	0,48
4.	IV	86,8578	18,78
5.	V	211,878	45,81
6.	VI	87,2104	18,86
7.	Pozostałe	74,321	16,07

8.	Razem	462,4972	100,00
-----------	--------------	-----------------	--------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

W przypadku rolnictwa determinuje je w dużej mierze klasa bonitacyjna gruntów na terenie Ostrzyc, która świadczy o niskiej jakości gleb pod kątem rolniczego użytkowania. Obecnie w miejscowości brak jest gleb klas I i II a gleby klasy III zajmują tylko 2,23 ha co stanowi zaledwie 0,48 % powierzchni gruntów w Ostrzycach. Zdecydowanie dominują natomiast tutaj gleby klasy V które zajmują ponad 45 % całkowitej powierzchni Ostrzyc. Równie spory udział mają gleby klasy VI – ponad 18 % powierzchni. Taka struktura decyduje o relatywnie słabych warunkach glebowych dla rozwoju rolnictwa w Ostrzycach które z racji tego może się opierać głównie na uprawie niewymagających zbóż i roślin okopowych oraz produkcji zwierzęcej.

Tab 5. Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych w Ostrzycach.

L.P.	Wielkość gospodarstwa w ha	Liczba gospodarstw	% gospodarstw
1.	do 1 ha	0	0,00
2.	od 1 do 5 ha	25	64,10
3.	od 5 do 10 ha	6	15,38
4.	od 10 do 20 ha	6	15,38
5.	pow. 20 ha	2	5,13
6.	Razem	39	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Obecnie w Ostrzycach prowadzi działalności rolniczą 39 gospodarstw rolnych gospodarujących na powierzchni około 230,4834 ha. Struktura wielkościowa tych gospodarstw wskazuje, że dominują wśród nich jednostki małe o powierzchni do 5 ha, które stanowią w sumie ponad 64 % wszystkich gospodarstw. Znamiennym faktem jest jednak, że nie występują tutaj zupełnie gospodarstwa najmniejsze o powierzchni do 1 ha. Zdecydowanie najmniej jest tutaj natomiast gospodarstw największych o powierzchni pow. 20 ha – 2 szt. czyli ponad 5 % wszystkich gospodarstwa w Ostrzycach.

Według danych Urzędu Gminy w 2014 roku w Ostrzycach było zarejestrowanych w sumie 39 podmioty gospodarcze prowadzące działalność gospodarczą. Liczba ta stanowiła 10,10 % wszystkich podmiotów zarejestrowanych w gminie Somonino i powodowała, że wskaźnik rozwoju przedsiębiorczości w sołectwie sięgnął poziomu 70,14 podmiotów przypadających na 1 000 mieszkańców. Świadczy to o relatywnie wysokim poziomie tego wskaźnika, który w przypadku całej gminy sięga poziomu zaledwie 69 podmiotów na 1 000 mieszkańców. Zjawisko to wynika przede wszystkim z turystycznego charakteru Ostrzyc i znacznej liczby podmiotów prowadzących działalność właśnie w tej dziedzinie gospodarki.

Potwierdza to struktura sektorowa zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, w której dominują zdecydowanie placówki handlowe i gastronomiczne stanowiące ponad 65,63 % wszystkich podmiotów zarejestrowanych w Ostrzycach.

W strukturze własnościowej zdecydowanie dominują natomiast osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – tylko jedno przedsiębiorstwo jest zarejestrowane jako spółka z ograniczoną działalnością.

Tab 6. Struktura działalności gospodarczej w Ostrzycach w 2013 roku.

L.P.	Rodzaj działalności	Liczba podmiotów	% podmiotów
1.	Placówki handlowe i gastronomiczne	21	65,63
2.	Zakłady produkcyjno – usługowe	6	18,75
3.	Inne	5	15,62
4.	Razem	32	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

Na szczególną uwagę z punktu widzenia rozwoju gospodarki w Ostrzycach zasługuje rozwój gospodarki turystycznej i usług z nią związanych. Jak zaznaczono bowiem we wszystkich opracowaniach dotyczących gminy Somonino – zdecydowanie dominującą jeśli chodzi o rozwój turystyki miejscowością w gminie są właśnie Ostrzyce. Wynika to przede wszystkim z posiadanych unikatowych walorów naturalnych opisanych w punkcie powyżej, w tym przede wszystkim:

- Jeziora Ostrzyckiego,
- rzeki Raduni,
- znacznych terenów leśnych,
- urozmaiconej rzeźby terenu.
- w większości falistego i falisto-pagórkowatego obszaru z licznymi zagłębieniami,
- drogi, ciągi i punkty widokowe (Jastrzębia Góra, Trzebińska Góra), sprzyjające turystyce pieszej i rowerowej oraz uprawianiu sportów zimowych z powodu długo utrzymującej się pokrywie śnieżnej i różnic terenu sięgających 15 – 30m,
- nie zdegradowanego środowiska przyrodniczego.

Rozwojowi turystyki w całej gminie Somonino sprzyja bliskość położenia oraz dogodne połączenie (drogowe i kolejowe) z pobliskimi dużymi ośrodkami miejskimi aglomeracji Trójmiasta.

Posiadany przez Ostrzyce wysokim walorom środowiska przyrodniczego sprzyja jednocześnie relatywnie wysokie zagospodarowanie w infrastrukturę turystyczną i okołoturystyczną – najlepsze na terenie gminy Somonino. Dotyczy to takich elementów jak np. szlaki turystyczne czy punkty widokowe, ale odnosi się przede wszystkim do obiektów infrastruktury noclegowej i gastronomicznej. Wszystkie znajdujące się tu ośrodki turystyczne dysponują bowiem kwaterami i całodziennym wyżywieniem, a większość z nich oferuje szeroki wachlarz usług w

zakresie wypoczynku, głównie pobytowego. Obecnie na terenie Ostrzyc z ważniejszych obiektów tego typu znajdują się:

- Kwatery agroturystyczne – 11 obiektów,
- Pensjonaty, Ośrodki Wypoczynkowe – 10 obiektów,
- Kwatery prywatne – 10 obiektów,
- Pola namiotowe, campingi – 1 obiekt,
- Domki letniskowe – 5 obiektów,
- Kąpieliska – 2 obiekty,
- Wypożyczalnie rowerów – 3 obiekty,
- Gastronomia – 6 obiektów,
- Przejazdki bryczkami i wozami drabiniastymi – 3 szt.

Jednocześnie w Ostrzycach organizowanych jest corocznie szereg cyklicznych imprez o charakterze kulturalnym i rekreacyjnym. Do najważniejszych z nich należą:

- Mistrzostwa Kaszub w Powożeniu na Szlupie "Kaszebsko Szlupa",
- "Wiśta wio czyli na kaszubską nutę" - Turniej Woźniców i Hodowców Koni Zimnokrwistych na Kaszubach,
- Kaszubska Biesiada Kabaretowa „BĚLNY WIC”,
- Mistrzostwa Kaszub w wolnym paleniu fajki "KASZEBSKO PIPA",
- "Ostrzyckie Lato" Diabelskie Granie Turniej Mini Golfa Turniej Piłki Plażowej,
- Zawody Wędkarskie dla Dzieci,
- Kaszubski Przegląd Zespołów Weselnych,
- Festiwal Kultury Łowieckiej KNIEJA,
- Festiwal Przyjemności Muzycznych,
- Festiwal Potraw Kaszubskich

Istniejące naturalne walory przyrodniczo - krajobrazowe tak dla całej gminy jak i samych Ostrzyc nie są jednak w pełni wykorzystane, aby przyczyniały się do rozwoju gospodarczego i podnosiły jakość życia mieszkańców. Dotyczy to przede wszystkim niskiego wpływu działalności turystycznej na wzrost poziomu dochodów mieszkańców gminy. Przejawia się to zarówno w skromnej bazie noclegowej, jak i słabo rozwiniętej turystyce wiejskiej, w tym agroturystyce opartej o gospodarstwa wiejskie. Dominująca własność prywatna gospodarstw wiejskich, istniejące zasoby mieszkaniowe, potencjalne możliwości rozwoju rzemiosła i usług, w znikomym stopniu występowanie przemysłu oraz możliwości produkcji żywności ekologicznej stwarzają jednak duże możliwości rozwoju tej funkcji. Wymagało to będzie jednak realizacji szeregu inwestycji – tak po stronie indywidualnych mieszkańców jak i władze gminy w celu poprawy przede wszystkim stanu infrastruktury i organizacji turystyki w Ostrzycach.

V. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu obecnego miejscowości Ostrzyce poniżej przedstawiono analizę SWOT przedstawiającą mocne strony (Strengths), słabe strony (Weaknesses), szanse (Opportunities), zagrożenia (Threats) pokazujące potencjał Ostrzyc i możliwości rozwoju tej miejscowości w najbliższej przyszłości.

Tab 7. Analiza SWOT dla miejscowości Ostrzyce.

Mocne strony	Słabe strony
▪ bogata przeszłość historyczna, ▪ atrakcyjne walory środowiska przyrodniczego, ▪ położenie nad Jeziorem Ostrzyckim, ▪ położenie nad rzeką Radunią, ▪ położenie na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, ▪ atrakcyjne walory środowiska kulturowego, ▪ bliskość cennych obszarów chronionych, ▪ punkty widokowe – Jastrzębia Góra, Trzebińska Góra, ▪ liczne szlaki turystyczne przebiegające przez i w bezpośrednim sąsiedztwie Ostrzyc, ▪ wysoki wskaźnik rozwoju przedsiębiorczości, ▪ wysokie walory dla rozwoju turystyki, ▪ relatywnie dobre zagospodarowanie w infrastrukturę turystyczną, ▪ korzystne położenie komunikacyjne, ▪ dobry dostęp do połączeń autobusowych i kolejowych łączących Ostrzyce z głównymi centrami regionu, ▪ dobre wyposażenie w infrastrukturę kanalizacyjną i wodociągową,	▪ niekorzystna struktura wiekowa mieszkańców gminy, ▪ słaba jakość gleb pod względem ich rolniczego wykorzystania, ▪ dominacja gospodarstw najmniejszych do 5 ha, ▪ niski wpływ posiadanych walorów turystycznych na gospodarkę Ostrzyc i dochody mieszkańców, ▪ relatywnie niski stopień wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
Szanse	Zagrożenia
▪ bliskość aglomeracji Trójmiasta, ▪ możliwość uwzględnienia miejscowości jako centrum rozwoju turystyki w regionalnych strategiach rozwoju turystyki, ▪ szansa pełnienia roli regionalnego centrum turystyki, ▪ możliwość wykorzystania funduszy UE na rozwój infrastruktury, przedsiębiorczości, zasobów ludzkich, ▪ udział w Programie Leader i możliwości finansowo – organizacyjne z niego wynikające,	▪ bezrobocie ukryte wśród mieszkańców zajmujących się rolnictwem, ▪ ubożenie społeczeństwa Ostrzyc, ▪ niewykorzystanie posiadanych walorów turystycznych dla rozwoju gospodarki regionu.

**VI. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH
SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE CO NAJMNIEJ 7 LAT OD DNIA PRZYJĘCIA PLANU ODNOWY
MIEJSCOWOŚCI, W KOLEJNOŚCI WYNIKAJĄCEJ Z PRZYJĘTYCH PRIORYTETÓW ROZWOJU
MIEJSCOWOŚCI Z PODANIEM SZACUNKOWYCH KOSZTÓW ICH REALIZACJI.**

Odzwierciedleniem wniosków dotyczących stanu obecnego miejscowości Ostrzyce oraz perspektyw jej rozwoju na przyszłość jest zestaw projektów do realizacji na lata 2009-2015 które mają za zadanie wykorzystanie posiadanych walorów dla rozwoju społecznego i gospodarczego a jednocześnie pozwolą na wyeliminowanie lub ograniczenie obecnie zidentyfikowanych słabych stron oraz zagrożeń dla rozwoju regionu. Inwestycje te mają charakter przede wszystkim inwestycji infrastrukturalnych w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej i dotyczą:

1. Budowa chodnika przy drodze powiatowej w Ostrzycach – przedmiotem inwestycji będzie budowa chodnika dla pieszych wzdłuż drogi powiatowej Ostrzyce – Somonino na terenie Ostrzyc. Inwestycja ma na celu poprawę stanu bezpieczeństwa ruchu pieszych wzdłuż drogi, na której obecne natężeniu ruchu drogowego oraz pieszego powoduje zagrożenia dla zdrowia i życia okolicznych mieszkańców.
 - Rezultatami projektu będzie:
 - ograniczenie liczby wypadków i kolizji drogowych,
 - poprawa stanu bezpieczeństwa ruchu na drodze,
 - udostępnienie dla mieszkańców i turystów drożnego i bezpiecznego przejścia pieszego,
 - Koszt projektu: 170 000 zł.
2. Budowa boiska wielofunkcyjnego – przedmiotem projektu jest budowa boiska wielofunkcyjnego, urządzeń siłowni zewnętrznej. Inwestycja ma na celu zagospodarowanie czasu dla mieszkańców miejscowości i wychodzi na przeciw obecnie istniejącej sytuacji braku dobrze wyposażonego i zorganizowanego obiektu tego typu.
 - Rezultatami projektu będą:
 - stworzenie dla dzieci i młodzieży centrum rekreacji i sportu,
 - zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,
 - poprawa bezpieczeństwa spędzania wolnego czasu przez najmłodszych mieszkańców Ostrzyc.
 - Koszt projektu: ok. 145 000,00 zł.
3. Budowa przystani kajakowych nad Jeziorem Ostrzyckim i nad rzeką Radunią - przedmiotem inwestycji jest zagospodarowanie plaż nad Jeziorem Ostrzyckim w Ostrzycach oraz nad rzeką Radunią wraz przystosowaniem ich dla potrzeb kajakarstwa oraz potrzeb kąpiących się osób. Projekt ma na celu stworzenie wyposażonych i

zagospodarowanych przystani kajakowych wraz z niezbędną infrastrukturą dla mieszkańców i turystów z zewnątrz.

- Głównymi rezultatami projektu będą:
 - stworzenie zagospodarowanych przystani kajakowych plaży nad Jeziorem Ostrzyckim oraz nad rzeką Radunią,
 - wzrost liczby turystów odwiedzających gminę,
 - poprawa jakości infrastruktury turystycznej w Ostrzycach,
- Koszt projektu: ok. 1 000 000,00 zł.

4. Zagospodarowanie Góry Trzebnickiej – przedmiotem projektu będzie zagospodarowanie turystyczne Góry Trzebnickiej – jednego z 2 punktów widokowych położonych w sąsiedztwie Ostrzyc. Celem projektu jest stworzenie podstawowej infrastruktury turystycznej w tym punkcie i wzrost liczby turystów na terenie Ostrzyc.

- Rezultatami projektu będą:
 - wzrost liczby turystów odwiedzających Ostrzycę,
 - poprawa stanu infrastruktury turystycznej na terenie Ostrzyc,
- Koszt projektu: ok. 200 000 zł.

5. Promenada łącząca wieś Ostrzycę z Brodnicą – przedmiotem projektu jest budowa promenady pieszo – rowerowej wzdłuż Drogi Kaszubskiej łączącej dwie najbardziej malowniczo położone miejscowości w regionie: Ostrzycę i Brodnicę Górną. Celem projektu jest zagospodarowanie turystyczne Drogi Kaszubskiej i udostępnienie dla ruchu pieszego i rowerowego jego najbardziej malowniczego odcinka.

- Głównymi rezultatami projektu będą:
 - wzrost wielkości ruchu turystycznego w regionie,
 - zagospodarowanie posiadanych walorów turystycznych dla rozwoju turystyki,
 - poprawa bezpieczeństwa ruchu pojazdów i pieszych na Drodze Kaszubskiej.
- Koszt projektu: ok. 1 200 000,00 zł.

6. Przebudowa drogi – ulicy Jałowcowej (Ostrzycę – Goręczyno) – przedmiotem projektu jest budowa nawierzchni asfaltowej na drodze Jałowcowej w Ostrzycach. Celem projektu jest poprawa warunków poruszania się po drodze i polepszenie dostępu do znajdujących się wzdłuż niej atrakcji i infrastruktury turystycznej.

- Głównymi rezultatami projektu będą:
 - wzrost ruchu turystycznego na terenie Ostrzyc,
 - poprawa bezpieczeństwa ruchu na drodze,
 - wzrost natężenia ruchu na drodze,

- poprawa dostępu do atrakcji turystycznych i infrastruktury turystycznej w Ostrzycach.

- Koszt projektu: ok. 500 000 zł.

7. Budowa drogi Goręczyno – Ramleje - Ostrzyce - przedmiotem projektu będzie realizacja inwestycji polegającej na budowie drogi asfaltowej łączącej najważniejsze miejscowości gminne obok Somonina: Ostrzyce i Goręczyno. Celem projektu jest poprawa dostępności mieszkańców gminy do głównych ośrodków miejskich regionu i utworzenie drożnego połączenia komunikacyjnego łączącego drogę wojewódzką nr 228 z drogą powiatową przebiegającą z Ostrzyc do Somonina.

- Głównymi rezultatami projektu będą:

- wzrost natężenia ruchu na drodze,
- poprawa bezpieczeństwa ruchu – ograniczenie liczby wypadków i kolizji,
- skrócenie czasu przejazdu drogą,
- stworzenie połączenia komunikacyjnego z drogami wyższego rzędu,
- redukcja wydatków gminy na remonty dróg,
- wzrost liczby turystów w regionie.

- Koszt projektu; ok. 2 500 000,00 zł

8. Kaszubski szlak rowerowy – budowa trasy rowerowej relacji Somonino – Goręczyno – Ostrzyce – Brodnica Dolna. Na całej długości trasy można podziwiać malownicze widoki związane głównie z bardzo urozmaiconą rzeźbą terenu. Dużą rolę w kształtowaniu panoramy ma dolina rzeki Raduni, która rozciąga się wzdłuż trasy. Na trasie można zlokalizować liczne punkty widokowe. Celem projektu jest zagospodarowanie turystyczne odcinków Gminy Somonino i udostępnienie dla ruchu rowerowego jego najbardziej malowniczego odcinka.

- Głównymi rezultatami projektu będą:

- wzrost wielkości ruchu turystycznego w regionie,
- zagospodarowanie posiadanych walorów turystycznych dla rozwoju turystyki,
- poprawa bezpieczeństwa ruchu pojazdów i pieszych na Drodze Kaszubskiej.

- Koszt projektu: ok. 1 500 000,00 zł.

Tab 8. Inwestycje planowane w Ostrzycach w latach 2014-2021.

L.P.	Nazwa zadania	Koszt PLN
1	Budowa chodnika przy drodze powiatowej w Ostrzycach	170 000,00
2	Budowa boiska wielofunkcyjnego	145 000,00
3	Budowa przystani kajakowych nad Jeziorem Ostrzyckim i nad rzeką Radunią	1 000 000,00
4	Zagospodarowanie Góry Trzebnickiej	200 000,00
5	Promenada łącząca wieś Ostrzyce z Brodnicą	1 200 000,00
6	Przebudowa drogi – ulicy Jałowcowej (Ostrzyce – Goręczyno)	500 000,00
7	Budowa drogi Goręczyno – Ramleje - Ostrzyce	2 500 000,00
8	Kaszubski szlak rowerowy – budowa trasy rowerowej relacji Somonino – Goręczyno – Ostrzyce – Brodnica dolna	1 500 000,00
Razem		7 215 000,00

Tab.8. Źródła finansowania zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć.

L.P.	Nazwa zadania	Koszt całkowity PLN	Struktura finansowania			Finansowanie			
			Wkład własny		Środki zewnętrzne	Własne		Środki zewnętrzne	
					Opis	PLN	%	PLN	%
1.	Budowa chodnika przy drodze powiatowej w Ostrzycach	170 000,00	X	-	-	170 000,00	100	-	-
2.	Budowa boiska wielofunkcyjnego	145 000,00	X	X	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013 – Oś 3 –Działanie „Odnowa i rozwój wsi”	88 414,50	25	56 585,50	75
3.	Budowa przystani kajakowych nad Jeziorem Ostrzyckim i nad rzeką Radunią	1 000 000,00	X	X	Przyszła Perspektywa Finansowania 2014-2020	250 000,00	25	750 000,00	75
4.	Zagospodarowanie Góry Trzebnickiej	200 000,00	X	X	Przyszła Perspektywa Finansowania 2014-2020	50 000,00	25	150 000,00	75
5.	Promenada łącząca wieś Ostrzyce z Brodnicą	1 200 000,00	X	X	PO RYBY oraz Przyszła Perspektywa Finansowania 2014-2020	300 000,00	25	600 000	75
6.	Przebudowa drogi - ulicy Jałowcowej (Ostrzyce – Goręczyno)	500 000,00	X	-	-	500 000,00	100	-	-
7.	Budowa drogi Goręczyno – Ramleje - Ostrzyce	2 500 000,00	X	-	-	2 500 000,00	100	-	-
8.	Kaszubski szlak rowerowy – budowa trasy rowerowej relacji Somonino – Goręczyno – Ostrzyce – Brodnica dolna	1 500 000,00	X	X	Przyszła Perspektywa Finansowania 2014-2020	375 000,00	25	1 125 000,00	75

Tab 9. Zestawienie zaplanowanych inwestycji wg terminu ich realizacji.

L.P.	Nazwa zadania	Termin realizacji
1	Budowa chodnika przy drodze powiatowej w Ostrzycach	2015-2021
2	Budowa boiska wielofunkcyjnego	2014-2015
3	Budowa przystani kajakowych nad Jeziorem Ostrzyckim i nad rzeką Radunią	2015-2016
4	Zagospodarowanie Góry Trzebnickiej	2016
5	Promenada łącząca wieś Ostrzyce z Brodnicą	2014-2018
6	Przebudowa drogi – ulicy Jałowcowej (Ostrzyce – Goręczyno)	2017
7	Budowa drogi Goręczyno – Ramleje - Ostrzyce	2018-2021
8	Kaszubski szlak rowerowy – budowa trasy rowerowej relacji Somonino – Goręczyno – Ostrzyce – Brodnica dolna	2015-2016

Tab 10. Harmonogram Gantta dla planowanych przedsięwzięć.

Nazwa zadania	Lata							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Budowa chodnika przy drodze powiatowej w Ostrzycach								
Budowa boiska wielofunkcyjnego								
Budowa przystani kajakowych nad Jeziorem Ostrzyckim i nad rzeką Radunią								
Zagospodarowanie Góry Trzebnickiej								
Promenada łącząca wieś Ostrzyce z Brodnicą								
Przebudowa drogi – ulicy Jałowcowej (Ostrzyce – Goręczyno)								
Budowa drogi Goręczyno – Ramleje - Ostrzyce								
Kaszubski szlak rowerowy – budowa trasy rowerowej relacji Somonino – Goręczyno – Ostrzyce – Brodnica dolna								

SPIS TABEL.

- Tab 1. Charakterystyka demograficzna gminy Somonino na tle powiatu kartuskiego w 2013 roku.
- Tab 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze regon wg sektorów własnościowych
- Tab 3. Struktura użytkowania gruntów w miejscowości Ostrzyce w ha w 2009 roku.
- Tab 4. Struktura jakości gruntów według klas gleb w ha.
- Tab 5. Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych w Ostrzycach.
- Tab 6. Struktura działalności gospodarczej w Ostrzycach.
- Tab 7. Analiza SWOT dla miejscowości Ostrzyce.
- Tab 8. Źródła finansowania zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć.
- Tab 9. Zestawienie zaplanowanych inwestycji wg terminu ich realizacji.
- Tab 10. Harmonogram Gantt dla planowanych przedsięwzięć.

SPIS RYSUNKÓW.

- Rys 1. Położenie administracyjne gminy Somonino w województwie.
- Rys 2. Położenie miejscowości Ostrzyce w regionie.
- Rys 3. Struktura użytkowania gruntów w Ostrzycach na tle całej gmin w 2009 roku.
- Rys 4. Widok na Jeziora Ostrzyckie z plaży w Ostrzycach.
- Rys 5. Rzeka Radunia widziana z mostu w Ostrzycach.
- Rys 6. Punkt widokowy Jastrzębia Góra.
- Rys 7. Głaz narzutowy – pomnik przyrody na Jastrzębiej Górze.
- Rys 8. Droga Kaszubska – centrum wsi Ostrzyce.
- Rys 9. Przebieg Szlaku Kaszubskiego na obszarze Szwajcarii Kaszubskiej.
- Rys 10. Punkt Informacji Turystycznej w Ostrzycach.
- Rys 11. Kościół p.w. Matki Boskiej Fatimskiej w Ostrzycach.

